

**UCHWAŁA NR XIX/174/2020
RADY POWIATU OLEŚNICKIEGO
z dnia 22 października 2020 r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Oleśnickim
na lata 2021 – 2025**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 920.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 218, 956), Rada Powiatu Oleśnickiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Oleśnickim na lata 2021 – 2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Oleśnickiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego

Adam Horbacz

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 218, 956), do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również wobec osób ją stosujących. Przedstawia katalog działań, których celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwięzionych w zjawisko przemocy w rodzinie, angażuje wiele służb, instytucji i organizacji do odpowiedzialności za ich realizację.

Program finansowany będzie częściowo z budżetu państwa (program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy) oraz środków powiatu i pozyskiwanych z innych źródeł np. Unii Europejskiej.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwięzionym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

Z powyższych względów podjęcie uchwały jest uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśnickiego
Adam Holubcz

Załącznik do Uchwały
nr XIX/174/2020
Rady Powiatu Oleśnickiego
z dnia 22 października 2020 r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE OLEŚNICKIM
NA LATA 2021 - 2025

Spis treści

Wprowadzenie.....	str. 4
1.Przemoc w rodzinie.....	str. 6
1.1. Przemoc w rodzinie – charakterystyka i rodzaje.....	str. 6
1.2. Cykl i fazy przemocy.....	str. 8
1.3. Mechanizmy przemocy.....	str. 10
1.4. Charakterystyka sprawcy i ofiary przemocy w rodzinie.....	str. 11
1.5. Mity i stereotypy.....	str. 14
1.6. Przemoc w rodzinie – regulacje prawne.....	str. 15
1.6.1. Przemoc w rodzinie – prawo międzynarodowe.....	str. 15
1.6.2. Przemoc w rodzinie – prawo polskie.....	str. 16
2. Zadania samorządu terytorialnego.....	str. 18
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w powiecie oleśnickim.....	str. 19
4. Zadania poszczególnych instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie oleśnickim.....	str. 21
4.1. Komenda Powiatowa Policji w Oleśnicy.....	str. 21
4.2. Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie oleśnickim	str. 24
4.3. Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	str. 30
4.4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	str. 32
4.5. Szkoły i Placówki Oświatowe w powiecie oleśnickim.....	str. 35
5. Działania profilaktyczne w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz promocja prawidłowych metod wychowawczych.....	str. 35
6. Cele, priorytety i zadania programu.....	str. 37

7. Termin realizacji i monitorowanie	str. 40
8. Zakończenie.....	str. 40

Wprowadzenie

Rodzina jest naturalnym środowiskiem prawidłowego wzrostu i rozwoju fizycznego oraz intelektualnego człowieka. Stanowi źródło zaspokojenia wszystkich jego potrzeb, w tym przede wszystkim potrzeby miłości, bezpieczeństwa i akceptacji. Wyraża troskę o dobrostan fizyczny i psychiczny jej członków. Uczy zasad współżycia społecznego i właściwego postępowania, dbania o więzi i relacje międzyludzkie, eksploracji świata. Stanowi o istnieniu człowieka na ziemi. Jest głównym źródłem kształtowania się osobowości człowieka, nabywania przez niego różnych umiejętności, bogactwa doświadczeń, rozwoju aspiracji i zainteresowań. Ponadto, stanowi ona drogę ku osiągnięciu autonomii czy samorealizacji. Uczy odpowiedzialności, pełnienia różnych obowiązków i ról społecznych oraz samodzielnego podejmowania szeregu decyzji w odważnym wkraczaniu w dorosłość.

Nie zawsze jednak rodzina jest silną i zjednoczoną komórką społeczeństwa, nieustannie zmagając się z zagrożeniami płynącymi z oddziaływań świata zewnętrznego. Rozwój cywilizacji, postęp techniki, pogoń za dobrami materialnymi, presja czasu, mogą zaburzać harmonię ogniska domowego, powodując niepokój o jutro i stając się kolebką różnego rodzaju patologii, w tym także powstawania zjawiska przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest źródłem negatywnych emocji. Rodzi wstyd, poczucie winy, bezsilność czy upokorzenie. Obrazy bogate w przemoc i zachowania agresywne możemy zobaczyć w naszym środowisku, często są tematem przekazu medialnego. Zmuszają do pogłębionej refleksji i zastanowienia się nad działaniami, które należałoby podjąć w celu prewencji i popularyzacji działań zapobiegawczych występowaniu przemocy w podstawowej komórce polskiego społeczeństwa, jaką jest rodzina. Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.) nakłada na powiaty obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jednym z zadań jest też opracowanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, a także realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Niniejszy program będzie stanowił operacyjny zakres strategii zmierzający do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie w Powiecie Oleśnickim.

1. Przemoc w rodzinie

1.1. Przemoc w rodzinie – charakterystyka i rodzaje

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (tj. małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwa, powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - Dz. U. z 2020 r., poz. 218, 956).

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się:

- intencjonalnością, która określa działania sprawcy, jako zamierzone. Stosując przemoc sprawca pragnie przejąć kontrolę nad ofiarą. Jest on przekonany, iż wyłącznie on wie, jakie działania są dla ofiary najlepsze, stąd podejmuje w ważnych sprawach decyzje za swoją ofiarę, uznając ją za całkowicie niezdolną do stanowienia o sobie samej;
- dysproporcją sił, która wynika z obecności w rodzinie wyraźnych różnic nie tylko w sile fizycznej ale zarówno w aspekcie społecznym, emocjonalnym, ekonomicznym, intelektualnym czy kulturowym między ofiarą a sprawcą. Pojawiające się dysproporcje zwiększają przewagę sprawcy, czyniąc ofiarę coraz bardziej bezradną i bezsilną;
- naruszeniem godności i praw poprzez poniżające traktowanie ofiary. Sprawca wzbudza w ofierze poczucie bezwartościowości, pozbawia prawa do szacunku, ochrony zdrowia i godnego życia;
- powodowaniem cierpienia i szkód, tj. cierpieniem fizycznym i psychicznym ofiary na

skutek systematycznej przemocy ze strony partnera. Traumatyczne przeżycia wpływają na funkcjonowanie i zdrowie psychiczne. Osoby takie często żyją w przekonaniu, iż zasługują na takie wynaturzone i nieludzkie traktowanie. Popadają w niemoc i w ten sposób starają się usprawiedliwić własną bezsilność, wycofanie z działań skierowanych na otrzymanie pomocy, czy brak wsparcia z zewnątrz. Godzą się na przemoc, a winą za nią obarczają siebie.

Rodzaje przemocy:

- przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu. Może występować jako niezależna forma przemocy, jednak zawsze towarzyszy innym rodzajom krzywdzenia. Jest najczęstszą formą przemocy i to zazwyczaj od niej zaczyna się w rodzinie proces destrukcji. Wyraża się m.in. jako stała krytyka, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, stosowanie gróźb, itp.;
- przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, wyraża się m.in. jako: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.;
- przemoc seksualna – to działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności, wyraża się m.in. przez: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego,

demonstrowanie zazdrości, krytykę seksualności kobiety, zmuszanie do biernego udziału w czynnościach seksualnych itp.;

- przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, wyraża się m.in. jako odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, niszczenie mienia, zmuszanie do przepisania majątku;

- zaniedbanie – naruszanie opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej przejawiającą się w formie zaniedbania potrzeb żywieniowych, higienicznych, medycznych – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak dbałości czy opieki stosowanej wobec dzieci, niepełnosprawnych, chorych, osób starszych.

1.2.Cykl i fazy przemocy

Przemoc domowa nie jest jednorazowym incydem. Z uwagi na pierwszorazowe przekroczenie granicy przemocy w relacji z bliską osobą istnieje duże prawdopodobieństwo powtórzenia czynu po raz kolejny co często tworzy długą, nawet kilkunastoletnią historię. Zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy.

Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz: narastania napięcia, ostrej przemocy i miodowego miesiąca:

- Faza narastania napięcia – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Sprawca jest stale poirytowany, rozdrażniony, pretensjonalny, uszczypliwy i prowokuje kłótnie. Przyczyny napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasami są to błahostki, drobne nieporozumienia spiętrzające napięcie i przyczyniające się do powstawania agresji a odpowiedzialność za taki stan rzeczy zrzucana jest na innych członków rodziny. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów, np. ...przejawów zazdrości, gniewu, kontroli, obrażania i poniżania domowników. Ofiara

doznająca przemocy stara się wszelkimi sposobami załagodzić sytuację zaspokajając wszelkie żądania sprawcy a przez niepowodzenie odczuwa dolegliwości fizyczne tj. bóle głowy i żołądka, wpada w apatię, ogarnia ją silny niepokój. Nie mogąc znieść silnego napięcia ofiara sama prowokuje sprawcę do wybuchu złości i agresji.

– Faza ostrej przemocy – następuje faza wybuchu, w której z mało istotnych powodów dochodzi do ataku agresji i rozładowania złości, wzbierane napięcie eksploduje a sprawca zamienia się w kata. Zachowanie sprawcy można przyrównać do erupcji wulkanu, który wybucha, wylewa z siebie wrzącą lawę, ale potem uspokaja się i zastyga, Sprawca po akcie przemocy, często po konfrontacji z konsekwencjami swojego zachowania uspokaja się. Natomiast osoba krzywdzona odczuwa wówczas przede wszystkim przerażenie, bezsilność, strach, lęk, złość, szok i gniew. Najczęściej wtedy, po akcie ostrej przemocy ofiary podejmują decyzję o szukaniu pomocy, wzywa policję, ujawnia przed rodziną prawdziwą sytuację w domu, składa skargi.

– Faza miodowego miesiąca – faza skruchy i okazywania miłości, chęć zadośćuczynienia, zapobieżenia konsekwencjom (rozwód, sprawa karna, ograniczenie władzy rodzicielskiej). Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło, angażuje się w naprawę szkód, próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, składa deklaracje, staje się uczynny i miły. Jednocześnie usprawiedliwia swoje zachowanie czynnikami zewnętrznymi – stres, praca zawodowa, alkohol, środki psychoaktywne. Próbuje przekonać ofiarę, że teraz będzie inaczej, że jego zachowanie się nigdy nie powtórzy. Ofiara wierzy w zapewnienia partnera, następuje poprawa relacji w związku wobec czego odwołuje zeznania. Na tym etapie istnieje duże prawdopodobieństwo, że sprawca chcąc utrzymać związek podda się terapii a jego agresywne zachowania zostaną powstrzymane. Bez specjalistycznej pomocy nie będzie w stanie długo

wytrzymać w spokoju i po jakimś czasie wszystko zacznie się od nowa. Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem będzie coraz gorzej. Sprawca zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, siarczystego przekleństwa, by po jakimś czasie dopuścić się ciężkiego uszkodzenia ciała, wymyślnych psychicznych tortur, trwałego okaleczenia ofiary, a nawet jej zabójstwa.

1.3. Mechanizmy przemocy

Aby zrozumieć zjawisko przemocy, konieczne jest poznanie tzw. mechanizmów przemocy, które tłumaczą zachowanie osób jej doświadczających, co pozwala na ich lepsze zrozumienie oraz obdarzenie szacunkiem i empatią.

Do mechanizmów przemocy zalicza się:

- zjawisko „prania mózgu” – przemoc psychiczna stosowania wobec najbliższych porównywana jest do metod przymusu i terroru, stosowanych np. w sektach, krajach totalitarnych wobec więźniów wojennych lub politycznych. Metoda opiera się na izolacji społecznej, poniżaniu, degradacji, wymuszaniu posłuszeństwa, groźbach i demonstracjach siły, wywoływaniu lęku, doprowadzaniu do wyczerpania i bezradności, wyśmiewaniu, ośmieszaniu i podważaniu jasności myślenia oraz na sporadycznych i nieprzewidywalnych aktach przychylności czy pobłażliwości. Osoba krzywdzona jest poddawana licznym zabiegom (celowym i systematycznym), by zmienić jej przekonania, postawy, uczucia, potrzeby tak, aby działała zgodnie z oczekiwaniami sprawcy, by przyjęła jego „reguły gry”. Efektem takiego działania jest uzyskanie kontroli nad psychiką ofiary, jej myślami, zachowaniem oraz emocjami wobec czego staje się ona biernym obserwatorem wydarzeń;
- syndrom wyuczonej bezradności – osoba krzywdzona w wyniku doświadczeń nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni sytuacji. Zwykle ofiara przemocy zwraca się o pomoc, próbuje opowiedzieć o swojej sytuacji bliskim (rodzicom, koleżankom), zgłasza

się do organizacji jednak w sytuacji, kiedy podjęte działania nie przynoszą efektów wycofuje się z szukania pomocy. Wówczas potęguje się poczucie krzywdy, złego traktowania co wpływa na zaniechanie podejmowania dalszych kroków. Często umacnia to w ofierze przekonanie o własnej winie za agresywne zachowanie sprawcy;

– proces wiktylizacji – ofiara zaczyna przystosowywać się do swojej roli i przestaje się bronić - przyjmuje tożsamość ofiary. W wyniku doznawania przemocy, podejmowania bezskutecznych prób ochrony siebie, a także w wyniku wtórnego zranienia spowodowanego nieadekwatnymi do sytuacji reakcjami ludzi, do których zwróciła się o pomoc, osoba krzywdzona nabiera przekonania, że zasługuje na takie traktowanie i jest jej to przeznaczone do końca życia. Staje się nietolerancyjna dla własnych słabości i błędów, obwinia się i odmawia sobie podstawowych praw ludzkich, przestaje oczekiwać poprawy sytuacji.

1.4.Charakterystyka sprawcy i ofiary przemocy w rodzinie

Wg statystyk ponad 75% sprawców doświadczało w przeszłości przemocy lub było jej świadkami. Potencjalnym źródłem przemocy może być trauma. Trójkąt przemocy (sprawca-ofiara-świadek) może być jednym ze wskaźników, że sprawca nosi w sobie traumę, ponieważ sam był ofiarą i jego działania są jedynym znanym mu sposobem na pozbycie się nadmiaru złej energii, negatywnych emocji, których nie miał okazji nigdy zrozumieć i nauczyć się jak je odreagować.

Sprawcę przemocy charakteryzują deficyty w różnych obszarach funkcjonowania, m.in.:

- deficyt umiejętności odraczania gratyfikacji
- deficyt umiejętności wyrażania uczuć i emocji
- upośledzenie zdolności współodczuwania
- deficyt umiejętności odraczania reakcji

- deficyt w radzeniu sobie z lękiem (zaborczość, zazdrość)
- deficyt w umiejętności uczenia się
- upośledzenie związków (tzw. płytkie związki).

Formy zachowań sprawców przemocy można ocenić według poniższych kategorii:

- nadmierna zaborczość
- trudności w wyrażaniu innych emocji niż gniew, wykazujący się niskimi zdolnościami w komunikacji uczuć i emocji
- nierealistyczne oczekiwania względem partnera życiowego
- trudności w panowaniu nad sobą i jednocześnie wyznaczający sztywne granice zachowań innym członkom rodziny
- nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych
- ujawnienie faktu bycia ofiarami przemocy w dzieciństwie lub dziećmi obserwującymi bicie
- minimalizacja problemu stosowanej przez siebie przemocy i zaprzeczanie jej występowania
- reakcje oscylujące pomiędzy wrogością, agresywnością, okrucieństwem, a uwodzicielstwem, wdziękiem i manipulowaniem
- są odbierani jako impulsywni, zazdrośni, posiadający niską samoocenę, depresyjni, nadmiernie wymagający, wybuchowi i gwałtowni
- okazywanie braku porównywalnych zdolności u partnera w zakresie posiadanych umiejętności podejmowania decyzji, zdolności komunikacyjnych i społecznych.

Sprawca za pomocą działań przemocowych zaspokaja swoje potrzeby, tj. : potrzebę sprawstwa, orientacji, bezpieczeństwa, wpływu i kontroli, szacunku i uznania, porządku i sprawiedliwości, zrozumienia, miłości.

Mechanizmy jakimi działa sprawca to przede wszystkim: zaprzeczanie, zatajanie, kontrolowanie, upokarzanie, obwinianie, manipulowanie i umniejszanie.

Formy zachowań i skutki doznawanej przemocy przez ofiary przedstawione zostały poniżej:

- niskie poczucie własnej wartości
- wykształcenie biernych mechanizmów radzenia sobie z przemocą
- podwyższona zależność emocjonalna od swoich partnerów
- brak wiary we własne możliwości, brak kontroli na swoim życiem
- doświadczenia przemocy jako dziecko lub bycie świadkiem przemocy
- izolacja od otoczenia, odczuwanie paraliżującego wstydu, ukrywanie fizycznych i psychicznych obrażeń
- utrata zasobów osobowościowych, edukacyjnych i finansowych oraz możliwości wyjścia z dramatycznych sytuacji
- godzenie się na przemoc słowną i fizyczną dla zaspokajanie podstawowych potrzeb
- ma wyidealizowane pojęcie o związku mężczyzny i kobiety, pragnące często zmiany zachowań swojego partnera i dążące do tego, ciągle mając nadzieję, że będą w stanie kiedyś zmienić go na lepsze i zbliżyć do wyobrażenia
- trudności w komunikowaniu swoich potrzeb, praw i uczuć
- okazywanie poczucia winy z powodu nieprzestrzegania zasad patriarchalnego systemu
- nieodróżnianie miłości od seksu, przekonanie, że miłość przejawia się w intensywnym życiu seksualnym.

Problemy emocjonalne ofiar przemocy oscylują wokół odczuwanego niepokoju i w konsekwencji mogą prowadzić do depresji, samookaleczeń, moczeniem nocnym, pojawieniem się dolegliwości fizycznych, będących skutkiem stresu psychologicznego,

pogorszeniem samopoczucia, osłabieniem koncentracji, agresją wobec otoczenia.

Czynniki stresogenne, m.in.: problemy finansowe, zdrowotne, izolacja społeczna, ciąża, dysfunkcje rodziny, uzależnienia pogłębiają przemoc w rodzinie. Skutki bycia osoby w patologicznej sytuacji przemocy tworzą tzw. syndrom przemocy i rodzą zmiany emocjonalne, behawioralne, poznawcze i interpersonalne u osoby doznającej przemocy. Rodzaje skutków, rozległość ich destrukcyjnego działania zależą w dużej mierze od długości trwania przemocy, osobowości ofiary, jej sytuacji osobistej i wsparcia czerpanego z otoczenia oraz od umiejętności radzenia sobie ze stresem, poczucia bezpieczeństwa i poziomu samooceny, ale przede wszystkim od wynikającego z powyższych czynników poczucia własnej wartości. Nie można jednak wykluczyć, że doznająca przemocy osoba może przejawiać na skutek jej trwania, zaburzenia w sferze poznawczej, emocjonalnej oraz w konstrukcji „Ja”.

1.5. Mity i stereotypy

W społeczeństwie istnieje wiele mitów i stereotypów „tłumaczących” stosowanie przemocy w rodzinie. Poniżej zestawiono niektóre z nich, warto się im przyjrzeć:

- maltretowane kobiety wyolbrzymiają problem, prowokują pobicie – to masochistki
- nadużywanie alkoholu to główna przyczyna maltretowania
- przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać
- przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego
- przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar – nie tylko siniaki, złamania czy oparzenia świadczą o przemocy. Przemoc ma „wiele twarzy”, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, grożenie, zastraszanie
- jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył
- policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych
- ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc

- to był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy
- gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy
- przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol, stanem nietrzeźwości sprawcy próbują usprawiedliwić fakt znęcania się nad członkami rodziny
- osoby dopuszczające się przemocy muszą być chore psychicznie
- nie ujawnia się tajemnic rodzinnych
- nie można zmienić swego przeznaczenia.

Występujące mity i stereotypy utrudniają wyjście z przemocy. Utrudniają instytucjonalną pomoc oraz realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1.6. Przemoc w rodzinie – regulacje prawne

1.6.1. Przemoc w rodzinie – prawo międzynarodowe

Zjawisko przemocy w rodzinie występuje w każdej kulturze i w każdej grupie społecznej. Trudności sprawia określenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, aczkolwiek niewątpliwie jest to problem coraz częściej nagłaśniany przez media. Przemoc dotycząca ogniska domowe bywa systematycznie badana przez wiele ośrodków naukowych, instytucji rządowych i organizacji pozarządowych. Coraz częstsze łamanie praw człowieka budzi międzynarodowe zainteresowanie i skutkuje wprowadzeniem odpowiednich działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy i podejmowanie wspólnych wysiłków ograniczających występowanie przemocy oraz prewencję. Warto zwrócić uwagę na dokumenty międzynarodowe i akty prawne regulujące formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie, popularyzowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości w tym akty prawa międzynarodowego:

Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych:

- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 r.

- Deklaracja o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet z dnia 20 grudnia 1993 r. Rezolucja 48/104 Zgromadzenia Ogólnego.
- Rezolucja A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ
- Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999 r.

Dokumenty Rady Europy:

- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rec. (2002) 5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z dnia 30 kwietnia 2002 r.
- Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie.
- Rekomendacja Komitetu Ministrów R (90) 2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z dnia 15 stycznia 1990 r.
- Rekomendacja Komitetu Ministrów R (85) 4 w sprawie przemocy w rodzinie z dnia 26 marca 1985 r.
- Europejska Konwencja o wykonywaniu prawa dzieci z dnia 25 stycznia 1996 r.
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Dokumenty Parlamentu Europejskiego i Rady:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW.

1.6.2. Przeciwdziałanie przemocy – prawo polskie

Zapisy w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.), wprowadzają regulacje prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony

ofiar. Przykładowo art. 40 Konstytucji wskazuje, iż „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.” Ponadto, problematyka przemocy domowej jest, również ujęta w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, 956).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245).
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r. (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2086)
- Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 568, 875, 1086).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t. j. Dz. U. z 2020 poz. 360).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818, 2473).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1481, 1818 i 2197).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 821).

2. Zadania samorządu terytorialnego

Zgodnie z art. 6. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy
- zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
- opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Powiecie Oleśnickim

Przemoc jest przestępstwem, stosowanie jej wobec osób bliskich jest karane, a każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. W powiecie oleśnickim można uzyskać pomoc oraz wsparcie, między innymi w:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Sądzie Rejonowym w Oleśnicy,
- Prokuraturze Rejonowej w Oleśnicy,
- Powiatowej Komendzie Policji,
- Szkołach i Placówkach Oświatowych Powiatu Oleśnickiego,
- Miejskich i Gminnych Ośrodkach Pomocy Społecznej,
- Gminnych Komisjach Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Oprócz ww. instytucji, które realizują zadania związane z przemocą w rodzinie a działają na terenie Powiatu Oleśnickiego zalicza się między innymi:

- Poradnie Terapii Uzależnień i Współuzależnienia
- Poradnie Zdrowia Psychicznego, w tym gabinety psychiatryczne
- Punkt Profilaktyczno - Konsultacyjny w Centrum Profilaktyki Uzależnień
- Fundacja Promocji i Ochrony Zdrowia Avokado
- Grupy AA: Arka, Uwolnieni, Na Żłotym Rogu, Asyż, Sedno
- Caritas przy MBM w Oleśnicy
- Caritas przy parafii św. Jana Apostoła i Ewangelisty
- Świetlica dla dzieci w Oleśnicy „Bratnia Dłoń”
- Świetlica dla młodzieży w Oleśnicy „MIKSER”

- PCK i ogrzewania dla bezdomnych w Oleśnicy
- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Rzymsko-Katolickiej Parafii NMP w Oleśnicy.

W 2019 roku skorzystało z porad specjalistów w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej przy Rzymsko-Katolickiej Parafii NMPM w Oleśnicy 541 osób - (w tym wiele osób korzystało kilkakrotnie z pomocy specjalistów). Poradnia ta między innymi wspiera rodziny z powiatu oleśnickiego między innymi w zakresie:

- upowszechniania wiedzy pedagogicznej i psychologicznej służącej rozwojowi i umacnianiu rodziny,
- udzielania specjalistycznych porad psychologicznych, pedagogicznych i prawnych osobom i rodzinom, będącymi ofiarami przemocy lub znajdującymi się w innej sytuacji kryzysowej,
- edukacji odpowiedzialnego rodzicielstwa,
- pomocy osobom uzależnionym oraz współuzależnionym i ich rodzinom.

Należy tu podkreślić, iż rozłożenie tych samych, działań ale w różnych miejscach umożliwia osobom korzystającym na wybór czasu i miejsca porady. Wspólne cele, które jednoczą wiele podmiotów działających na rzecz osób krzywdzonych udrażniają wspólną komunikację oraz przepływ informacji, który staje się ogólnodostępny, a przez to powszechny.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Oprócz powyższych instytucji zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie każda gmina powołuje Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład, wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści. Zadaniem Zespołu jest kompleksowe zajmowanie się rodzinami oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się również zbieraniem i przekazywaniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzeniem informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych (bądź wspieranie już istniejących placówek). Zespoły Interdyscyplinarne powinny również inicjować działania zmierzające do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy – organizowanie szkoleń, konferencji itp.

4. Zadania poszczególnych instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w powiecie oleśnickim

4.1. Komenda Powiatowa Policji w Oleśnicy

Do podstawowych zadań Policji należy, m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:

- interwencja
- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa)
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Osoby wzywające policję mają prawo do:

- uzyskania od policjantów zapewnienia bezpieczeństwa
- uzyskania informacji, kto przyjechał na wezwanie – numer identyfikacyjny policjantów, nazwa i siedziba jednostki
- wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy
- zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

Procedura "Niebieskie Karty" w Policji w latach 2016-2019

Według danych ogólnokrajowych w roku 2016 zostało wypełnionych 73 531 formularzy „Niebieska Karta”, w tym 59 590 wszczynających procedurę. W roku 2017 formularzy ogółem odnotowano 75 662, w tym 61 980 wszczynających procedurę, w roku 2018 zostało wypełnionych 73 153 formularzy „Niebieska Karta”, w tym 59 829 wszczynających procedurę, natomiast w roku 2019 odnotowano 74 313 formularzy z czego 61 076 wszczynających procedurę. Szczegółowe dane dotyczące zakładania „Niebieskich Kart” przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Przyczyny oraz liczby wypełnienia formularzy „Niebieska Karta” w Polsce:

Przyczyny wypełnienia formularza „Niebieska Karta”	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”			
	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Ogólna liczba ofiar przemocy	91 789	92 529	88 133	88 032
Liczba ofiar - kobiet	66 930	67 984	65 057	65 195
Liczba ofiar - mężczyzn	10 636	11 030	10 672	10 676
Liczba ofiar - małoletnich	14 223	13 515	12 404	12 161
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	74 155	76 206	73 654	74 910
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiet	5 461	5 878	6 045	6 448
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	68 321	70 035	67 306	68 148
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	373	293	303	314
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	46 537	46 092	43 182	42 583
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1 993	2 028	1 903	2 126
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu mężczyźni	44 499	44 037	41 257	40 135
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	45	27	22	22
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	598	413	427	309

Źródło.: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Według aktualnych danych statystycznych z Komendy Powiatowej w Oleśnicy zdecydowana większość interwencji domowych przeprowadzonych w latach 2016-2019 głównie była spowodowana przemocą w rodzinie pod wpływem alkoholu. Wśród pokrzywdzonych dużą grupę stanowią nieletni do 18 roku życia – jest to ok 30-40% wskazanych osób.

Tabela 2. Ilość przeprowadzonych interwencji domowych wobec przemocy w rodzinie w Powiecie Oleśnickim:

Lata	Liczba interwencji domowych		Liczba sprawców		Liczba pokrzywdzonych			
	Ogółem	W ramach NK	Ogółem	Pod wpływem alkoholu	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Małoletni do 18 r. ż.
2016	95	88	88	87	143	88	49	46
2017	102	97	97	92	159	102	8	49
2018	103	96	96	96	163	104	11	48
2019	134	125	125	110	189	119	5	65

Tabela 3. Ilość sprawców przemocy znajdujących się pod wpływem alkoholu w Powiecie Oleśnickim:

Lata	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu			Przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2016	87	6	81	39	4	39
2017	92	3	89	38	1	37
2018	96	5	91	60	2	58
2019	110	2	108	72	2	70

Tabela 4. Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których była prowadzona procedura "Niebieskich Kart" w Powiecie Oleśnickim:

Z art. 207 K.K.	Lata	Wszczętych
Znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny.	2016	70
	2017	76
	2018	59
	2019	80

4.2.. Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Oleśnickim

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Pomocy społecznej udziela się także w przypadku: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna:

- przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby (Niebieska Karta - załącznik do wywiadu),
- pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy,
- w uzasadnionych przypadkach udziela pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, udziela pomocy rzeczowej, np. przekazanie odzieży, żywności, udziela zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się,
- informuje o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym,
- wskazuje miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach,
- w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwraca się do policji o podjęcie

działań prewencyjnych wobec sprawcy, zgodnie z kompetencjami policji,

- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania,
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Wykaz ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu oleśnickiego, które realizują zadania związane z przemocą w rodzinie:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 56-400 Oleśnica, ul. Wojska Polskiego 13.
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 56-416 Twardogóra, ul. Wielkopolska 11.
3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 56-500 Syców, ul. Wrocławska 8.
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 45-410 Dobroszyce, Rynek 16.
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 56-400 Oleśnica, ul. Wojska Polskiego 78.
6. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 56-420 Bierutów, ul. Namysłowska 10.
7. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 56-513 Międzybórz, ul. Kolejowa 13.
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 56-504 Dziadowa Kłoda, ul. Słoneczna 7B.

Tabela 5. Powód przyznania pomocy beneficjentom ośrodków pomocy społecznej wg gmin w Powiecie Oleśnickim w 2016 roku:

Powód Przyznania pomocy	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinach objętych pomocą															
	MOPS Oleśnica		GOPS Oleśnica		GOPS Dziadowa Kłoda		MGOPS Międzybórz		MGOPS Bierutów		GOPS Dobroszyce		MGOPS Syców		MGOPS Twardogóra	
	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób
Ubóstwo	384	477	195	521	66	217	93	281	0	0	93	250	135	281	27	58
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	0
Bezdomność	52	56	7	7	0	0	3	3	0	0	4	4	6	9	7	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	20	1	4	2	10	27	135	0	0	24	128	33	104	9	52
W tym wielodzietność	16	36	32	128	0	0	20	108	3	18	19	110	21	68	6	39
Bezrobocie	52	56	157	446	40	146	61	98	0	0	40	143	87	188	24	80
Niepelnosprawność	382	432	156	314	40	100	51	102	3	12	101	166	66	130	25	63
Choroba	390	430	172	336	43	97	45	153	1	4	140	270	79	142	22	55
Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	48	70	77	320	26	90	43	169	1	3	88	283	42	119	15	69
Przemoc w rodzinie	1	1	4	13	1	5	2	8	0	0	2	9	1	4	0	0
Alkoholizm	104	114	12	28	15	37	12	34	3	14	20	49	20	32	10	10
Narkomania	20	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1

Źródło: Dane statystyczne udostępnione przez gminne ośrodki pomocy społecznej w powiecie oleśnickim.

Tabela 6. Powód przyznania pomocy beneficjentom ośrodków pomocy społecznej wg gmin w Powiecie Oleśnickim w 2017 roku:

Powód Przyznania pomocy	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinach objętych pomocą															
	MOPS Oleśnica		GOPS Oleśnica		GOPS Dziadowa Kłoda		MGOPS Międzybórz		MGOPS Bierutów		GOPS Dobroszyce		MGOPS Syców		MGOPS Twardogóra	
	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób
Ubóstwo	398	463	150	317	46	119	65	191	1	4	87	207	125	281	21	29
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	47	47	12	12	1	1	1	1	0	0	3	3	9	9	5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	19	5	18	0	0	19	100	0	0	22	118	19	104	2	11
W tym wielodzietność	15	32	20	110	0	0	17	92	3	18	18	103	12	68	1	6
Bezrobocie	223	276	115	282	36	114	43	129	2	8	26	86	67	188	10	23
Niepełnosprawność	366	398	139	253	35	76	38	71	3	13	103	164	78	130	22	39
Choroba	417	446	149	237	34	76	29	97	1	7	145	244	79	142	23	33
Bezradność w sprawach opiekunczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	59	88	52	192	18	106	33	124	0	0	112	294	33	119	7	26
Przemoc w rodzinie	8	10	6	22	4	13	1	4	1	3	4	21	1	4	1	3
Alkoholizm	106	117	14	33	11	24	9	23	1	4	17	47	22	32	5	9
Narkomania	18	18	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1

Źródło: Dane statystyczne udostępnione przez gminne ośrodki pomocy społecznej w powiecie oleśnickim

Tabela 7. Powód przyznania pomocy beneficjentom ośrodków pomocy społecznej wg gmin w Powiecie Oleśnickim w 2018 roku:

Powód Przyznania pomocy	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinach objętych pomocą															
	MOPS Oleśnica		GOPS Oleśnica		GOPS Działowa Kłoda		MGOPS Międzybórz		MGOPS Bierutów		GOPS Dobroszyce		MGOPS Syców		MGOPS Twardogóra	
	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób
Ubóstwo	342	414	129	258	54	143	88	266	0	0	87	206	97	201	17	31
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	39	39	11	11	1	1	4	9	0	0	3	3	5	6	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	18	2	8	9	51	25	128	0	0	18	92	19	103	2	9
W tym wielodzietność	12	32	13	73	7	45	19	101	0	0	11	70	14	78	1	5
Bezrobocie	151	194	85	195	29	95	55	166	2	7	25	89	49	126	14	44
Niepełnosprawność	333	378	133	213	44	113	54	119	1	7	91	150	69	108	21	38
Choroba	398	436	150	229	38	99	53	168	0	0	135	219	76	129	23	44
Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	53	93	40	136	19	61	49	180	1	3	125	285	20	73	15	61
Przemoc w rodzinie	5	7	6	20	5	21	3	11	0	0	4	15	1	4	0	0
Alkoholizm	90	97	12	22	10	22	13	30	1	4	19	45	20	26	4	13
Narkomania	17	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

Źródło: Dane statystyczne udostępnione przez gminne ośrodki pomocy społecznej w powiecie oleśnickim.

Tabela 7. Powód przyznania pomocy beneficjentom ośrodków pomocy społecznej wg gmin w Powiecie Oleśnickim w 2019 roku:

Powód Przyznania pomocy	Liczba rodzin / liczba osób w rodzinach objętych pomocą															
	MOPS Oleśnica		GOPS Oleśnica		GOPS Dziadowa Kłoda		MGOPS Międzybórz		MGOPS Bierutów		GOPS Dobroszyce		MGOPS Syców		MGOPS Twardogóra	
	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób
Ubóstwo	360	424	105	181	42	118	58	169	0	0	83	166	85	165	14	18
Sieroctwo	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	45	46	11	15	1	1	2	5	0	0	2	2	4	4	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	8	3	14	0	0	20	105	2	6	15	74	12	66	2	8
W tym wielodzietność	2	4	10	63	0	0	17	93	1	5	9	54	9	51	0	0
Bezrobocie	157	187	71	163	19	64	28	84	0	0	21	62	44	115	7	19
Niepełnosprawność	347	383	119	172	42	104	39	86	1	2	95	150	66	114	20	32
Choroba	489	525	135	185	27	74	38	107	0	0	127	198	65	120	22	37
Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	44	71	37	112	15	40	38	148	1	5	119	229	15	54	4	16
Przemoc w rodzinie	4	5	4	11	3	9	0	0	0	0	4	16	0	0	0	0
Alkoholizm	97	101	13	16	9	19	7	12	1	3	22	42	23	34	4	4
Narkomania	22	25	0	0	0	0	1	1	0	0	2	2	2	3	0	0

Źródło: Dane statystyczne udostępnione przez gminne ośrodki pomocy społecznej w powiecie oleśnickim.

Wsparcie udzielane klientom gminnych ośrodków pomocy społecznej w naszym powiecie z powodu nadużywania alkoholu czy przemocy w odniesieniu do ogółu świadczeniobiorców stanowi część świadczeń. Należy tu wspomnieć, że przemoc w rodzinie nie wiąże się jedynie z ubóstwem czy patologią społeczną, lecz często pojawia się w tzw. „porządnych domach”, których członkowie rodziny nie korzystają ze świadczeń OPS. Rodziny te jeśli poszukują pomocy, to jest to pomoc udzielana w prywatnych gabinetach, do których statystyk nie mamy dostępu.

4.3. Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie oleśnickim:

- przeprowadzają dokładne rozeznanie sytuacji (wywiad środowiskowy),
- wzywają osobę nadużywającą alkoholu na rozmowę ostrzegawczą, informującą o prawnych konsekwencjach nadużywania alkoholu,
- informują członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy domowej,
- prowadzą dokumentację przypadku,
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamiają organy ścigania,
- w razie konieczności powiadamiają policję i wnioskuje o objęcie rodziny działaniami zgodne z kompetencjami, np. wizyty dzielnicowego,
- w razie konieczności powiadamiają ośrodek pomocy społecznej i wnioskuje o objęcie rodziny działaniami zgodne z kompetencjami,
- wnioskuje do sądu rejonowego o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- współpracują z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym.

Nie jest prawdą, iż aby doszło do przemocy w rodzinie, sprawca musi być pod wpływem alkoholu, jednak trzeba zaznaczyć, iż alkohol jest jednym z czynników wyzwalających przemoc. Problem nałogu alkoholowego, jak każdy inny problem społeczny, nie kończy się jedynie na osobie uzależnionej, lecz skupia się także na najbliższym jej otoczeniu, a przede wszystkim na rodzinie. Nadużywanie alkoholu dezorganizuje funkcjonowanie głównej komórki społecznej, jaką jest rodzina, wprowadzając do niej szereg patologii, z których najczęściej spotykaną jest przemoc w rodzinie.

Tabela 8. Dane dotyczące osób uzależnionych zgłoszonych do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) w powiecie oleśnickim:

Lp.	GKRPA	Ilość przyjętych wniosków				Ilość osób skierowanych na terapię				Ilość spraw skierowanych do sądu			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
1	DOBROSZYCE	4	14	8	19	4	14	8	15	0	0	0	2
2	BIERUTÓW	9	30	31	23	4	6	8	6	2	5	3	5
3	TWARDOGÓRA	31	52	29	42	0	0	0	0	0	0	0	0
4	GMINA OLEŚNICA	47	40	18	40	6	3	3	0	4	2	5	0
5	SYCÓW	34	26	24	12	34	26	24	12	10	5	0	0
6	MIĘDZYBÓRZ	18	12	18	17	18	12	18	17	0	0	0	0
7	DZIADOWA KŁODA	17	13	15	19	14	11	12	16	4	0	0	0
8	MIASTO OLEŚNICA	68	57	37	100	10	10	10	58	6	5	0	7

Źródło: Dane statystyczne udostępnione przez Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Powiecie Oleśnickim.

Z przytoczonej wyżej tabeli wynika, iż stosunkowo mało wniosków wpływa do Sądu o leczenie zamknięte dla uzależnionych. Na 260 wniosków, które wpłynęły do wszystkich GKRPA z powiatu oleśnickiego w ubiegłym roku do Sądu skierowano 14 wniosków o leczenie zamknięte a 112 osób zostało skierowanych na terapię. Nasuwa się tu wniosek, że GKRPA powinny być odważniejsze w kierowaniu wniosków do Sądu o leczenie zamknięte osób uzależnionych.

Na wniosek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Oleśnicy, Miasto Oleśnica udostępnia lokal przy ulicy Lwowskiej z przeznaczeniem na Świetlicę dla Młodzieży – „MIKSER” gdzie prowadzone zajęcia socjoterapeutyczne dla młodzieży codziennie w godzinach 14.00-20.00.

Działa również świetlica dla dzieci ze szkół podstawowych w Oleśnicy przy ulicy Bratniej o nazwie ”Bratnia Dłoń” gdzie odbywają się zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży codziennie w godz. 14.00-19.00.

Zarówno świetlica dla dzieci jak również dla młodzieży są finansowane w całości ze środków MKRPAiPN w Oleśnicy.

4.4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy swoją działalność rozpoczęło od 1 marca 1999 roku. Od samego początku swej działalności zajmuje się pomocą osobom dotkniętym różnego typu kryzysami w rodzinie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oferuje poradnictwo specjalistyczne, które jest świadczone osobom i rodzinom mającym trudności lub wykazującą potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów związanych z przemocą w rodzinie.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy działa Zespół Interwencji Kryzysowej.

Interwencja kryzysowa jest to metoda systemowego, interdyscyplinarnego, wielowątkowego oddziaływania na osobę, która znalazła się w kryzysowej sytuacji. Interwencja kryzysowa polega na dostarczeniu wszechstronnego wsparcia i wielostronnej pomocy: psychologicznej, materialno-bytowej, prawnej, społecznej, informacyjnej i in. Celem interwencji kryzysowej jest spowodowanie odzyskania, przez osobę w kryzysie, zdolności jego samodzielnego pokonania trudności. Polega to na złagodzeniu objawów reakcji kryzysowej, przywróceniu równowagi psychicznej, zapobieżeniu przejścia ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywróceniu umiejętności samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Świadczenie pomocy poradnictwa specjalistycznego odbywa się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy.

W tutejszym Centrum od 2013 roku realizowany jest program „Trening umiejętności rodzicielskich” na kanwie Duluth. Jednym z elementów powyższego programu jest analizowanie przemocy wobec dzieci ze wskazaniem na postawę odpowiedzialnego rodzicielstwa. Przemoc wobec dzieci może przybierać różne formy, począwszy od ich zastraszania, używania przywilejów osoby dorosłej, gróźb, poprzez przemoc emocjonalną, ekonomiczną, izolowanie i zaniedbywanie, aż do przemocy fizycznej, łącznie z wykorzystaniem seksualnym. W ramach programu dąży się do uzyskania wglądu w mechanizmy własnych działań oraz do korekcji niewłaściwych postaw rodzicielskich na rzecz odpowiedzialnego wychowania dzieci tj. minimum zapewnienia im bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego, poświęcenia im czasu, zachęcania i wzmacniania pożądanych postaw, okazywania im pozytywnych uczuć, zaufania i szacunku, dbania o ich prawidłowy rozwój i liczenia się z ich potrzebami.

Tabela 10. Uczestnictwo osób w programie „Trening umiejętności rodzicielskich” prowadzonym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy:

L.p.	Liczba osób rozpoczynających program „Trening umiejętności rodzicielskich”		Liczba osób kończących program „Trening umiejętności rodzicielskich”	
1	2016	13	2016	4
2	2017	17	2017	12
3	2018	20	2018	6
4	2019	20	2019	10
5	Ogółem	70	Ogółem	32

Źródło: PCPR Oleśnica

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy jest realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wg modelu DULUTH dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu:

- powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy
- rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie
- kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie
- uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy
- zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie
- zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy
- uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Działania edukacyjne i ćwiczenia praktyczne prowadzone podczas programu mają przyczynić się do:

- uświadomienia sprawcy czym jest przemoc
- uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,

rozwinięcia poczucia odpowiedzialności za popełnione czyny

- rozbrojenia silnych mechanizmów obronnych, które uniemożliwiają obiektywną ocenę własnego zachowania się sprawcy przemocy
- nabycia nowych umiejętności właściwej komunikacji, negocjacji, służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji, w sposób asertywny
- nabycia umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć
- nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych
- zidentyfikowania czynników ryzyka, których zmiana będzie prowadzić do zmniejszenia ryzyka powrotu do stosowania przemocy.

Tabela 11. Uczestnictwo osób stosujących przemoc w rodzinie w programie korekcyjno-edukacyjnym w PCPR w Oleśnicy:

L.p.	Liczba osób rozpoczynających program korekcyjno-edukacyjny		Liczba osób kończących program korekcyjno-edukacyjny	
1	2016	12	2016	3
2	2017	14	2017	4
3	2018	12	2018	8
4	2019	9	2019	3
5	Ogółem	47	Ogółem	18

Źródło: PCPR Oleśnica.

Ponadto osoby znajdujące się w kryzysie, które nie mogą pozostać w swoim miejscu zamieszkania mogą całodobowo zgłaszać się, np. do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie we Wrocławiu ul. G. T. Bora Komorowskiego 31, prowadzonego przez Stowarzyszenie AKSON. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie (głównie kobiety i matki z dziećmi) udzielana jest całodobowo. Pomoc interwencyjna i schronienie udzielane są bezpłatnie, a czas pobytu może trwać do 3 miesięcy. W trakcie pobytu w Ośrodku pomoc świadczona jest w oparciu o ustalenie indywidualnego planu pracy, spisane w formie kontraktu.

4.5. Szkoły i Placówki Oświatowe w Powiecie Oleśnickim

Przedstawiciele placówek oświatowych mają kompetencje do:

- rozpoznawania sygnałów świadczących o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, zaniedbania
- wystąpienia do sądu o wgląd w sytuację rodziny
- utrzymywania kontaktu z rodziną dziecka
- udzielenia wsparcia
- uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty” przewidzianej dla przedstawicieli oświaty w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą)
- powiadomienia policji lub prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- skierowania do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- monitorowania sytuacji dziecka i rodziny, współpracując z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wchodzenia w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także tworzonych przez zespół grup roboczych,
- prowadzenia działań profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

5. Działania profilaktyczne w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz promocja prawidłowych metod wychowawczych

Aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku przemocy, poza realizacją podstawowych zadań wynikających z obowiązujących przepisów, niezbędne jest podejmowanie działań profilaktycznych, które stanowią istotne uzupełnienie całego procesu przeciwdziałania przemocy. Jest niezwykle ważnym, by podejmować te działania we wszystkich obszarach i środowiskach, w których zjawisko to może zaistnieć. Chodzi między innymi o rozwijanie właściwych postaw i mechanizmów, już w najwcześniejszym okresie życia, które w okresie późniejszym pozwolą skutecznie bronić się przed przemocą, nie dopuszczać się jej, rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy i w sposób właściwy na nią reagować.

Działania profilaktyczne powinny obejmować:

- diagnozę problemu
- psychoedukację rodziców i dzieci
- poradnictwo.

Instytucje predysponowane do realizacji działań profilaktycznych to:

- Szkoły i Placówki Oświatowe w powiecie oleśnickim
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Oleśnicy
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci i młodzieży
- Komenda Powiatowa Policji (KPP) w Oleśnicy
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna (PPP) w Oleśnicy.

W szkołach i placówkach oświatowych w Powiecie Oleśnickim realizowane są oraz będą następujące działania:

- Diagnozowanie środowiska uczniowskiego poprzez obserwację, sondaże oraz przeprowadzenie badań ankietowych (wspólnie z PPP oraz zespołami interdyscyplinarnymi, organizacjami pozarządowymi)
- Psychoedukacja rodziców podczas wywiadówek (wspólnie z PPP)
- Poradnictwo i rozmowy psychologiczno-pedagogiczne wspierające uczniów i rodziców (wspólnie z PPP)
- Wdrażanie programów o tematyce przeciwdziałania przemocy, (wspólnie z KPP): typu programy to o „Stop przemocy domowej - Stop przemocy stadionowej”
- „Szkoła bez przemocy”
- Organizowanie spotkań: z przedstawicielami instytucji (KPP, OPS, Sąd Rejonowy, PCPR) dotyczących aspektów prawnych oraz postaw obywatelskich wobec zachowań agresywnych i stosowania przemocy, ze specjalistami ds. uzależnień
- Publikowanie poradników na stronach internetowych szkół
- Rozpowszechnianie ulotek na temat przeciwdziałania przemocy (wspólnie z Zespołami Interdyscyplinarnymi i GKRPA)
- Indywidualna terapia psychologiczna dla dzieci i młodzieży oraz pomoc w sytuacjach kryzysowych (wspólnie z PPP): dla ofiar przemocy, nadużyć, psychomanipulacji, ze skłonnościami samobójczymi, z zachowaniami agresywnymi, dla zagrożonych uzależnieniami, z zaburzeniami zachowania w szkole i w domu, z zachowaniami nieprzystosowanymi i agresywnymi
- Zajęcia wzmacniające umiejętności społeczne, poczucie własnej wartości i samooceny, zwiększające motywację do zmian w zakresie funkcjonowania psychologicznego, rodzinnego i społecznego;
- Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi
- Zajęcia profilaktyczno-terapeutyczne z zakresu zapobiegania uzależnieniom i uczące

pozytywnych relacji w grupie (np. cykliczna akcja „Stop Narkotykom” – wspólnie z KPP, Urzędem Miejskim w Oleśnicy i Starostwem Powiatowym)

- Prowadzenie zajęć profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży, m.in. z zakresu: radzenia sobie z trudnymi emocjami, uczące asertywności, tolerancji, poczucia własnej wartości, odpowiedzialności, komunikowania się z innymi, odnoszące się do seksualności i sfery życia rodzinnego typu.: zajęcia socjoterapeutyczne np. dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, warsztaty w zakresie: komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania konfliktów, niwelowania agresji, problemów okresu dojrzewania
- Prowadzenie spotkań informacyjno-szkoleniowych i warsztatów dla nauczycieli i rodziców w formie grup wsparcia (wspólnie z PPP, PCEiK, KPP, PCPR, organizacjami pozarządowymi) typu: „Szkola dla rodziców i wychowawców”, „Przemoc w sieci – jak uchronić przed nią dzieci”, „Źródła, przyczyny i możliwe skutki agresywnych zachowań wśród młodzieży”
- Porady oraz indywidualne wsparcie dla rodziców wychowujących dziecko z problemami, m.in. ofiary przemocy i uzależnionych od substancji psychotropowych (wspólnie z PCPR, organizacjami pozarządowymi, KPP, PPP, PCEiK).

6. Cele, priorytety i zadania programu

Celem strategicznym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ma on za zadanie również ograniczyć wymiar kwestii i następstw przemocy domowej. Ważne jest również podejmowanie całościowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukację osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań. Do celów szczegółowych należy zaliczyć:

- Profilaktyka i edukacja dzieci, młodzieży, dorosłych i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- Zorganizowane działanie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie i terapię (indywidualną jak również przez grupę wsparcia dla ofiar przemocy) m.in. w wydziale Zespołu Interwencji Kryzysowej PCPR w Oleśnicy i udostępnianie wiadomości o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez realizację programu korekcyjno-

edukacyjnego dla sprawców przemocy.

- Podnoszenie świadomości i subtelności społecznej wobec przemocy w rodzinie poprzez sympozja i szkolenia na ten temat, działania propagujące pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.
- Propagowanie prawidłowych metod wychowawczych, postaw rodzicielskich, sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie, nawiązywania pozytywnych relacji między członkami rodziny.
- Współpracę instytucji publicznych oraz organów pozarządowych wobec skonsolidowanego działania na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz niwelowania jej skutków.

Obszary działań:

- Profilaktyka – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych;
- Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków, informowanie o możliwych formach wsparcia;
- Interwencja – zaprzestanie przemocy, ochrona ofiar, odseparowanie i oddziaływanie na sprawców;
- Wspieranie – zapobieganie wrażeniu samotności i bezsilności u ofiar przemocy, uświadomienie praw i możliwości rozwiązywania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.

Odbiorcy programu:

- Ofiary przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
- Sprawcy przemocy w rodzinie;
- Świadkowie przemocy;
- Przedstawiciele władz lokalnych, instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Realizatorzy programu

Działania odnoszące się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Przydatna jest chęć kooperacji między osobami i instytucjami działającymi we wskazanym obszarze.

W pracy zespołowej konieczne jest podporządkowanie się zasadom:

- Interdyscyplinarności – wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie muszą być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji-priorytetowa jest współpraca zespołowa,
- Kompleksowości – przemoc jako zjawisko złożone i wieloaspektowe.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Oleśnickim są, między innymi:

- Starostwo Powiatowe w Oleśnicy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Oleśnickiego
- Komenda Powiatowa Policji w Oleśnicy
- Sąd Rejonowy w Oleśnicy
- Prokuratura Rejonowa w Oleśnicy
- Placówki oświatowe
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny
- Zakłady Opieki Zdrowotnej
- Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Oleśnicy
- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy parafii NMP Matki Miłosierdzia w Oleśnicy
- i inne podmioty pracujące na rzecz dziecka i rodziny .

Oczekiwane efekty:

1. Zmiana poglądów społecznych wobec przemocy w rodzinie.
2. Odpowiednie doksztalcenie osób wpierających ofiary i pomagających sprawcom przemocy w rodzinie.
3. Mniejsza ilość przypadków przemocy w rodzinie.
4. Udoskonalenie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie.

7. Termin realizacji i monitorowanie

Termin realizacji działań wyznaczonych w powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie wyznaczono na lata 2021–2025. W miarę posiadanych środków finansowych, jak również pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej poszczególne zaplanowane działania będą realizowane sukcesywnie.

Przedstawiony „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021–2025” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i w wyniku ewaluacji zadania w nim zawarte mogą ulegać zmianie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Oleśnickim na lata 2021-2025 będzie monitorowany poprzez składanie Radzie Powiatu Oleśnickiego, sprawozdania z realizowanych działań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, po zakończeniu roku budżetowego.

8. Zakończenie

"(...) Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, (...) władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, (...) w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie (...)” – preambuła ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać i bić innych. Przemoc w rodzinie jest czynem karalnym przez prawo. Każdy, kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska powinien poinformować o tym właściwe organy, które są zobowiązane do ochrony ofiar i udzielenia wszechstronnego wsparcia.

Zgodnie z tym, co zostało wcześniej powiedziane, niezbędne jest przyjęcie szeroko rozumianego i konsekwentnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jego wykonanie powinno pozytywnie wpłynąć na polepszanie się poczucia bezpieczeństwa bytu codziennego rodziny.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doświadczających przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, będzie przydatny jedynie pod warunkiem, że realizacja niniejszego programu będzie stanowiła priorytetowy plan działania wszystkich instytucji i organizacji zobligowanych do podejmowania działań prewencyjnych i zwalczających przemoc w rodzinie. Oczekuje się, iż przyczyni się on do udoskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy, zmniejszenia zjawiska przemocy i współistniejących z nim innych zjawisk patogennych oraz polepszania kondycji rodzin.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Oleśńskiego
Adam Florbać
Adam Florbać